

‘Verschil maken’

Biodiversiteit behouden vraagt prioritering

Algemeen

[Jacqueline Wijbenga]

“De grootste fout die we kunnen begaan, is denken dat een ander de planeet wel zal redden”, waarschuwt avonturier Robert Swan. Tijdens Agri Vision 2011 werd duidelijk dat iedereen het verschil kan maken, maar dat de bijdrage van een aantal grote partijen enorme veranderingen teweeg kan brengen als het gaat om behoud van biodiversiteit.

Uit het Living Planet Report 2010 van het WereldNatuurFonds (WNF) blijkt dat de biodiversiteit in snel tempo afneemt. Vanuit dat gegeven heeft het WNF een selectie gemaakt. “We hebben 35 prioriteiten, handelsgewassen, benoemd als het gaat om het beschermen van de biodiversiteit”, vertelt Johan van de Gronden, directeur WNF Nederland tijdens Agri Vision 2011 in Noordwijk aan Zee. Uit onderzoek van WNF blijkt dat grote bedrijven door de handelsmacht die ze hebben, veel invloed uitoefenen op de biodiversiteit. “Honderd grote bedrijven controleren een kwart van de handel in de vijftien belangrijkste handelsgewassen die een bedreiging zijn voor de biodiversiteit.” Een belangrijk aandachtsgebied is de sojateelt in met name Zuid-Amerika. “Sinds de jaren negentig is de sojaproductie in de Braziliaanse Cerrado verdubbeld. En dat is niet alleen de verantwoordelijkheid van het land zelf”, benadrukt Van de Gronden. “De toekomst van deze savanne is in onze handen.”

Verschil maken

Met ‘ons’ bedoelt de WNF-directeur met name de westerse wereld, maar ook opkomende landen zoals China en India. “De groei van de Chinese varkensproductie loopt parallel met de toename van de sojaproductie”, aldus Van de Gronden. Hij roept de internationale diervoedersector op te zoeken naar

alternatieve eiwitbronnen, maar ook om alleen gecertificeerde soja te gebruiken. “RTRS-gecertificeerde soja is nu beschikbaar. Dat helpt de Cerrado-savanne in haar voortbestaan. Bedrijven kunnen hierdoor een wereld van verschil maken”, betoogt hij. RTRS-gecertificeerde soja is niet gmo-vrij, een eis waaraan de soja eigenlijk wel zou moeten voldoen, zeker als het initiatief een succes wil zijn in een land als Duitsland. Van de Gronden geeft toe dat het WNF op dit punt een concessie heeft gedaan. “We zijn realist. Ons eerste belang is het behoud van de biodiversiteit en met RTRS-soja kunnen we op dat terrein grote stappen zetten. Natuurlijk pleiten we voor terughoudend gebruik van gmo, maar als 70 procent van het gewas al gmo is, is zo’n pleidooi zinloos en kiezen we voor het hoogst haalbare in het belang van het hogere doel: behoud van biodiversiteit.” Van de Gronden benadrukt dat de tijd dringt. “We hebben maar tien tot vijftien jaar om de biodiversiteit in dit gebied te behouden. U kunt helpen de ontbossing een halt toe te roepen.”

Uitdaging

Multinational Unilever pakt die handschoen op, stelt Gavin Neath, senior vicepresident duurzaamheid en communicatie bij het concern. “Palm, papier, soja en suiker zijn de vier grondstoffen met de grootste impact op het milieu”,

weet Neath. De uitdaging voor het concern zit in het veiligstellen van de benodigde grondstoffen, zonder daarbij een grotere impact te hebben op de aarde. “We leven van ‘s werelds kapitaal, niet van de rente.”

De multinational heeft zich drie doelen gesteld die in 2020 moeten zijn behaald: verbeteren van de gezondheid van 1 miljard mensen, gebruikmaken van duurzame grondstoffen en halveren van de voetafdruk.

Groot verschil

“Ons bedrijf heeft een relatief grote CO₂-voetafdruk.” De CO₂-voetafdruk van het concern zit voor een groot deel bij de consument (68 procent) en dan vooral bij het gebruik van water, nodig voor toepassing van de verschillende zeeproducten. “Hoewel het lastig is daarop invloed uit te oefenen, willen we daarin toch een stap zetten. Vanuit de gedachte dat als iedereen een klein beetje doet, je een groot verschil kunt maken.” Door Unilever-innovaties is het benodigde watergebruik van de consument inmiddels al fors teruggebracht, stelt Neath.

Op het gebied van grondstofgebruik werkt Unilever samen met andere voedingsmiddelenbedrijven in het Consumer Goods Forum. De bedrijven hebben gezamenlijk een fors geldbedrag beschikbaar gesteld, 2 biljoen dollar, om ontbossing te stoppen in het jaar 2020. “Bij palmolie zijn we een heel eind op de goede weg. We verwachten al in 2015 alle palmolie duurzaam te produceren. En wat met palmolie kan, kan ook met andere grondstoffen.” De algehele uitdaging voor Unilever is het verhogen van de productiviteit van de landbouw. De grondstoffen (land, mest en water) worden schaarser, maar de behoefte groter. “Onze investeringen zijn erop gericht kleine boeren een

bestaan te bieden. “Als we armoede kunnen bestrijden, creëren we markten en dragen zo bij aan het ontwikkelen van gemeenschappen”, meent Neath. Hij wordt daarin gesteund door onderzoek van de Wereldbank, die stelt dat vrije handel helpt armoede te bestrijden en dat ontwikkelende economieën jaarlijks veel geld opleveren. “We kunnen de wereld voeden, ook op een duurzame manier. Niet eenvoudig, maar het moet gebeuren. Als we nu niet van richting veranderen, komen we hoogstwaarschijnlijk uit waar we begonnen.”

Positief

De voorbeelden van Unilever geven volgens avonturier Robert Swan aan dat toewijding is vereist om een doel te bereiken. “We zijn op een moeilijke weg, maar een ding is zeker, negativis-

me inspireert niet. Overleven op aarde vereist van ons dat we een positieve grondhouding hebben. Dat is nodig om mensen te inspireren en doelen te bereiken.”

Zelf is de avonturier ook ‘a man with a mission’. Hij aanvaardde in 1991 een opdracht van Jacques Cousteau. In het kader daarvan spant hij zich tot het uiterste in om datgene te doen, wat binnen zijn mogelijkheden ligt om de aarde te behouden voor in ieder geval de komende vijftig jaar (2041). “En alles kan, als je er maar in gelooft.” Swan behoedt zich ervoor te verworden tot een dromende globetrotter. Hij kiest vooral de zakelijke benadering. Vanuit het gegeven dat voor het bereiken van een ideaal te allen tijde geld een eerste vereiste is. Zijn credo is: duurzaam inspireren. “Ga niet door met zelf ploegen,

maar zorg dat de inspiratie voortduurt. Geef het door. Inspireer het volgende team in de tijdslijn.”

Oplossing

Volgens Swan kan behoud van de aarde en haar biodiversiteit alleen slagen als de inwoners van opkomende landen zoals China en India worden betrokken bij de oplossing. “In het jaar 2050 zijn zij met 4 miljard mensen. Die moeten onderdeel zijn van de oplossing, niet het probleem.” Om mensen te inspireren is het nodig resultaten te tonen. “We moeten goed nieuws brengen en overleveren aan de volgende boodschapper.” Iedereen moet die handschoen volgens Swan nu oppakken. “De grootste bedreiging voor de wereld is dat iedereen gelooft dat een ander de planeet wel zal redden. Zo zit het dus niet.” ■

“Behoud van biodiversiteit kan alleen slagen als de inwoners van landen zoals China worden betrokken bij de oplossing”, aldus avonturier Robert Swan.

